Katedra primární pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor/ka DP: Kateřina Chudá Termín SZZ: květen 2017

Název DP: **Architektura školy jako vyjádření pedagogického konceptu**

Datum posudku: 22.4.2017

Vedoucího práce	Oponentský
Posuzovatel: PhDr. Jan Voda, Ph.D.	Posuzovatel:

A. Požadované náležitosti diplomové práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	Nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např.příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
2. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
3. Odkazy a citace	Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím, apod.	Nevyhovuje.
4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl.název, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje zcela.
5. Jazyková úroveň	Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky (doplnit příklady):	Nevyhovuje zcela.

B. Kvalita diplomové práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje

Teoretická úroveň, resp.část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N
Funkční provázanost teoretické a praktické části	A	B	C	N

Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně **zahraničních**, aktuálnost.	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

Empirická úroveň, resp. část

Vymezení úkolů (cílů)	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce DP:

Vyjádření k celku DP a jejímu přínosu:

Diplomová práce Kateřiny Chudé náleží k těm, které jsou ve svém oboru **průlomové**. Alespoň pokud je mi známo, není na PedF k dispozici žádná předchozí práce, jež by byla vystavěna na **mezioborovém propojení architektury a pedagogiky**. To pro autorku znamenalo minimálně dvě rizika a jednu velikou zásluhu: pustit se do takového tématu, které **nemá předobraz** v žádném dřívějším textu, je **krokem do neznáma**. Koneckonců, téma Kateřiny Chudé bylo nejdříve vedením katedry primární pedagogiky rozporováno, ale autorka ustála vznesené pochybnosti a u zaměření práce (které si sama navrhla) vytrvala. Zadruhé, autorka čelila situaci, kdy její výzkumný problém nebyl tematizován v běžně dostupné odborné literatuře, resp. pouze v podobě dílčích odstavců a stručných kapitol. Bylo tedy nutné vynaložit značné úsilí k vyhledávání relevantních zdrojů v češtině, a současně naprosto nezbytné sáhnout po **zdrojích cizojazyčných**. Výsledkem takového úsilí je pak ona zmíněná zásluha diplomantky, že zpracovala **originální přehledovou syntézu** poznatků k tématu, a začala tak zaplňovat dosud bílá místa na mapě.

Vyjádření k dílčím nebo specifickým záležitostem DP:

Rozčlenění práce do tří částí – teoretické, analytické a výzkumné – je šťastné. V teoretické části se autorka zabývá pojmy **(moderní) edukační prostředí a pedagogický koncept**. V prvním případě se jedná o termín, který se autorka snaží uchopit vycházejíc od Průchova (2009) poměrně nicneříkajícího vymezení edukačního prostředí jako „*jakéhokoli prostředí, v němž probíhá nějaký řízený proces učení*“ směrem k současným komplexním významům rozpracovaným v zahraniční odborné literatuře (Taylor, 2008; Perlman, 2010; Libby, 2015; Osborne, 2016). Modernímu pojetí edukačního prostoru odpovídá důraz na otevřenost, podporu mnohavrstevnaté komunikace a flexibilitu vůči edukačním potřebám žáků. Zpochybněny byly uzavřené učebny projektované pro učitele stojícího před třídou; trendem jsou variabilní prostory pro mnohoúčelové využití zdůrazňující sociální aspekt učení a prolínání školní výuky s reálnou, autentickou životní zkušeností. S tím souvisí druhý rozebíraný termín v práci – pedagogický koncept. K. Chudá nám ukazuje, že se jedná o pojem vymezený jen vágně, pro který – i když je v pedagogice frekventovaný – absentuje uspokojivá definice. V tomto terminologickém vakuu se autorka pokusila nabídnout přehled vybraných, relativně ustálených edukačních přístupů, které by snad mohly spadat do množiny pedagogických konceptů, a mohly tak posloužit při elaboraci edukačních nároků na fyzikální (architektonické) kvality místa vzdělávání.

Prostřední oddíl – analytická část práce – představuje **pohled do zahraničí** a přináší poznatky o inovativních architektonických **řešeních deseti školských (novo)staveb**. Zde autorka čerpala především z dostupných informací na internetu a podává strukturovaný přehled informací o architektuře školy, pedagogickém konceptu školy a průniku obou těchto kategorií do každodenního

učení žáků ve škole. Cenná je rovněž **bohatá obrazová příloha**. Autorka přichází se zjištěním, že společnými znaky těchto moderních projektů jsou např. prolínání společných prostorů a míst pro výuku, diferenciace větších ploch do jednotlivých center, důraz na věkově smíšené skupiny žáků či spolupráce více tříd uskupených do tzv. clusterů; venkovní třídy; prostory pro individuální práci apod.

Konečně třetí část textu představuje vlastní výzkumné šetření autorky, které realizovala při **osobních návštěvách osmi škol v ČR a jedné v Rakousku**. Zjišťuje odpovědi na pět výzkumných otázek zaměřených na vztah architektury školy a pojetí výuky ve škole. Poznatky autorky jsou získány z obhlídky místa, pozorování života ve škole, z rozhovorů s vedením školy a z analýzy dostupných materiálů o architektuře školy na webu. Výklad je opět důsledně strukturovaný a doplněný o fotodokumentaci (**četné zařazování fotografií činí výklad čtenářsky přitažlivým** a názorným). Mezi ostatními závěry považuji za hodné pozornosti zjištění, že na školách, kde pedagogové nebyli přizváni do procesu projektování stavby (a to je ve většině případů), **se pedagogický koncept školy v koncovce přizpůsobil prostorovým podmínkám** (architektonickému řešení). Skutečnost, že stavba má sloužit edukačním potřebám dětí, nikoli edukace dětí se má podřizovat prostoru, vnímám jako **závažné memento** z výzkumu K. Chudé.

Náměty k diskusi při obhajobě DP:

Do jaké míry je podle Vašich zkušeností možné realizovat odlišné (alternativní) pedagogické koncepty (badatelská výuka, otevřené vyučování, kritické myšlení) ve většinově tradiční architektuře školních staveb?

Nakolik jste mohla pozorovat moderní edukační trendy (prolínání společných prostorů a míst pro výuku, diferenciace větších ploch do jednotlivých center, důraz na věkově smíšené skupiny žáků či spolupráce více tříd uskupených do tzv. clusterů; venkovní třídy; prostory pro individuální práci apod.) v navštívených českých školách? Existuje vůbec v Česku poptávka po architektuře, která by takové formy výuky umožňovala?

Zhodnoťte s kritickým nadhledem, zda se Vaše pozornost v analytické a výzkumné části, tedy při návštěvě škol a při rešerši zahraničních škol skutečně upínala k architektonickému řešení budovy, nebo spíše k jejímu vnitřnímu designu a vybavení.

Doporučuji k obhajobě: ANO

Návrh hodnocení:

výborně	velmi dobře	dobře	nevyhovuje

Podpis: Jan Voda